

Στοιχεία για τον αγριόγατο

Η παρουσία της αγριόγατας στη Κρήτη αναφέρθηκε για πρώτη φορά από τον Raulin (1859) στο βιβλίο «Description physique de l'ile de Crète» στο οποίο παρουσιάζονται τα ευρήματα του συγγραφέα από την επίσκεψή του στο νησί το 1845. Σύμφωνα τον Όντρια (1965) το υποείδος εξακολουθεί να απαντάται στα Λευκά Όρη τη δεκαετία του 1960. Ο Κατσαδωράκης (1994) εκτίμησε ότι στα Λευκά Όρη το είδος έχει εξαφανιστεί ή κινδυνεύει με εξαφάνιση. Στις 10 Απριλίου 1996, για πρώτη φορά, ένα ζωντανό αρσενικό άτομο παγιδεύτηκε στη νοτιοδυτική πλαγιά του Ψηλορείτη από συνεργασία του Πανεπιστημίου της Perugia με το ΜΦΙΚ - ΠΚ. Μετά από μελέτη του δείγματος, αυτό απελευθερώθηκε αφού του είχε προσαρμοστεί πομπός VHF για παρακολούθηση. Δεδομένης της δημοσιότητας που πήρε το θέμα από την επιτυχή σύλληψη του 1996, στη συνέχεια, το 1996, το 1997 & το 1998 συλλέχθηκαν νεκρά άτομα του είδους από στελέχη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, στο Οροπέδιο Λασιθίου, στα Λευκά Όρη και στον Ψηλορείτη αντίστοιχα ενώ συλλέχθηκαν και κάποια δείγματα πιθανών υβριδίων (Belardinelli, 2001). Η έρευνα συνεχίστηκε με συλλογή νεκρών και πειραματική χρήση ιδιοκατασκευασμένων φωτοπαγίδων (Belardinelli et al. 2007). Αργότερα υπήρξαν και νεότερες καταγραφές (δείγματα και παρατηρήσεις από φωτοπαγίδες) από τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς και από στελέχη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (Kominos et al., 2021). Εντούτοις, η κατανομή του είδους στο νησί, το μέγεθος και η πυκνότητα του πληθυσμού του καθώς και οι περιοριστικοί παράγοντες του πληθυσμού είναι εν πολλοίς άγνωστα. Δεδομένων των ανωτέρω, η παρούσα έρευνα σχεδιάστηκε με σκοπό να απαντήσει προσεγγιστικά στα παρακάτω ερωτήματα:

- Πού κατανέμεται το είδος στο νησί και ποια ενδιαιτήματα προτιμά;
- Ποιος είναι ο (δυναμικός) πληθυσμός του;
- Ποιες είναι οι βασικές απειλές για το είδος;

Σημειώνουμε εξάλλου ότι το ταξινομικό καθεστώς του κρητικού πληθυσμού (όπως επίσης και της Κορσικής και της Σαρδηνίας) παραμένει αβέβαιο (Bellani, 2019) αλλά πιθανώς ανήκουν στον κλάδο της *Felis libyca libyca* (Castelló, 2020, Masseti, 2012). Σύμφωνα με το κόκκινο βιβλίο των απειλούμενων ζώων της Ελλάδας, ο κρητικός αγριόγατος χρήζει ιδιαίτερης αντιμετώπισης λόγω της γεωγραφικής του απομόνωσης σε μικρό τμήμα της Κρήτης και του προβλήματος του υβριδισμού με ημιάγριες γάτες (φουρόγατες). Στην πραγματικότητα η κατανομή του είδους στο νησί, το μέγεθος και η πυκνότητα του πληθυσμού του καθώς και οι περιοριστικοί παράγοντες του πληθυσμού είναι εν πολλοίς άγνωστα. Ο βαθμός κινδύνου εξαφάνισης του είδους δεν έχει αξιολογηθεί σε επίπεδο χώρας βάσει των κριτηρίων της IUCN ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει αξιολογηθεί ως μειωμένου ενδιαφέροντος. Η κατάσταση διατήρησης του είδους στην Ελλάδα με βάση την τελευταία εξαετή αναφορά του άρθρου 17 (περίοδος 2013-2018) είναι άγνωστη. Σε επίπεδο κρητικού πληθυσμού η κατάσταση είναι επίσης άγνωστη. Το είδος περιλαμβάνεται στο παράρτημα IV της οδηγίας 92/43.ΕΟΚ, στο παράρτημα II της σύμβασης της Βέρνης και στο παράρτημα II της σύμβασης CITES.

Με βάση τις έως τώρα γνώσεις μας το είδος είναι σπάνιο στο νησί, η ακριβής σημερινή του εξάπλωση είναι αβέβαιη και η πυκνότητα των πληθυσμών άγνωστη. Οι κύριες πιθανολογούμενες απειλές είναι ο υβριδισμός με τις οικόσιτες γάτες και η χρήση

δηλητηριασμένων δολωμάτων. Αυτά σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο κρητικός πληθυσμός είναι απομονωμένος και με ιδιαίτερο ταξινομικό καθεστώς (πιθανότατα αποτελεί ενδημικό υποείδος ενώ ενδέχεται να αποτελεί το μοναδικό πληθυσμό της *Felis libyca* στην Ελλάδα) καθιστούν αναγκαία μια πρώτη εκτίμηση του μεγέθους του πληθυσμού και της κατανομής του ώστε να διαπιστωθεί η αναγκαιότητα λήψης μέτρων διατήρησης αλλά και να προσδιοριστούν τα μέτρα αυτά.

Σκοπός της έρευνας είναι

(α) να συγκεντρωθεί η υπάρχουσα γνώση για τον κρητικό πληθυσμό του είδους

(β) να εκτιμηθεί το μέγεθος του πληθυσμού στην Κρήτη

(γ) να προσδιοριστεί η εξάπλωση του είδους στο νησί και

(δ) να προταθούν μέτρα διατήρησης του πληθυσμού της κρητικής αγριόγατας